

Ο ΛΙΘΑΝΘΡΑΚΑΣ ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΛΥΣΕΙΣ (Φεβρουάριος 2009)

Συγγραφέας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΑΡΑΒΕΛΛΑΣ

Οι λίγοι κατακριτές της απόφασης του υπουργού Ανάπτυξης να βάλει τέλος στη χρήση λιθάνθρακα υποστηρίζουν ότι σύρθηκε σε αυτή, μόνο υπό το βάρος των αντιδράσεων της κοινής γνώμης, χωρίς προηγουμένως να έχει υπάρξει ένας εναλλακτικός ενεργειακός σχεδιασμός. Ειλικρινά, όμως αμφιβάλλω αν υπήρξε ποτέ ένας εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός που να λαμβάνει υπόψη όλες τις αναγκαίες προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν την αγορά ηλεκτρισμού της χώρας, δηλαδή την κάλυψη των αναγκών σε ηλεκτρισμό, την τήρηση των δεσμεύσεων για μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, την εξοικονόμηση ενέργειας και διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών, την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και τη βέλτιστη σχέση κόστους-οφέλους για το σύνολο της κοινωνίας, όπως αυτή θα αντανακλάται τελικά στα τιμολόγια ηλεκτρισμού.

Αναφορικά με τη σημερινή ένδεια σε ηλεκτρισμό, για την οποία ευθύνεται κυρίως η απουσία μέτρων διαχείρισης της ζήτησης (demand-side management), ο λιθάνθρακας δεν πρόκειται να δώσει λύσεις. Ακόμα και αν σήμερα δίδονταν άδειες παραγωγής για μονάδες λιθάνθρακα, αυτές δεν υπήρχε περίπτωση να λειτουργήσουν πριν από το 2017-2018, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές δυσκολίες κατασκευής τέτοιων μονάδων, την αδειοδοτική διαδικασία, τη δημοπράτηση των έργων και τη δικαιολογημένη αντίδραση των τοπικών κοινωνιών. Επομένως, η επίκληση της έλλειψης ισχύος σήμερα ως λόγος εισόδου του λιθάνθρακα στο σύστημα δεν μπορεί να δικαιολογηθεί. Αναφορικά με την τήρηση των δεσμεύσεων της χώρας, είναι ξεκάθαρο ότι έως το 2020, η Ελλάδα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές των ρυπογόνων εγκαταστάσεων που μετέχουν στο σύστημα εμπορίας ρύπων κατά 21%, σε σχέση με τα επίπεδα του 2005, να αυξήσει το ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ στην κατανάλωση ηλεκτρισμού από 8% σε τουλάχιστον 35% και να εξοικονομήσει το 20% της ενέργειας. Ο λιθάνθρακας δεν μπορεί να συνεισφέρει σε αυτούς τους στόχους. Αντιθέτως, η λειτουργία μονάδων λιθάνθρακα επιφυλάσσει υπέρβαση των ορίων εκπομπών, πράγμα που συνεπάγεται καταβολή δυσθεώρητου τιμήματος για την αγορά ρύπων. Αυτή η εξέλιξη, που καταρρίπτει τον μύθο του φθηνού καυσίμου, ανάγκασε το διευθύνοντα σύμβουλο της RWE να προχωρήσει σε αναστολή των επενδύσεων σε λιθάνθρακα και λιγνίτη από το 2013 και έπειτα. Ο λιθάνθρακας επιφυλάσσει επίσης τη δημιουργία αξεπέραστων προσκομμάτων στη διείσδυση των ΑΠΕ, γιατί όλοι οι ειδικοί

γνωρίζουν ότι η μέγιστη προώθηση των ΑΠΕ συνεπάγεται την ύπαρξη «συνεργάσιμων» και ευέλικτων μονάδων βάσης. Τέτοιες μονάδες θεωρούνται μόνο αυτές του φυσικού αερίου.

Στην επιστημονική έκθεση του WWF Ελλάς «Λύσεις για την κλιματική αλλαγή: όραμα βιωσιμότητας για την Ελλάδα του 2050» σκιαγραφούμε το ενεργειακό τοπίο του μέλλοντος που θα σέβεται όλες τις δεσμεύσεις και θα καλύπτει όλες τις ανάγκες. Σε αυτό το τοπίο, ο λιθάνθρακας δεν έχει μέλλον. Οποιοσδήποτε έχει διαφορετική γνώμη ας προσπαθήσει με ακλόνητα επιχειρήματα να δώσει μια εναλλακτική πρόταση. Ομως η υποστήριξη του λιθάνθρακα, χωρίς επαρκή κοινωνικοοικονομική και περιβαλλοντική τεκμηρίωση, απλώς ενισχύει την ορθότητα της απόφασης του υπουργού. Αν δε, η απόφαση του υπουργού όντως επηρεάστηκε από τις οργανωμένες και τεκμηριωμένες αντιδράσεις κατά του λιθάνθρακα, χαίρομαι ιδιαίτερω, γιατί (επιτέλους) η αδράνεια γύρω από περιβαλλοντικά ζητήματα στη χώρα μας αρχίζει να μεταφράζεται σε πολιτικό κόστος και η θετική περιβαλλοντική δράση σε πολιτικό όφελος.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ», 13 Φεβρουαρίου 2009, σ. 3.